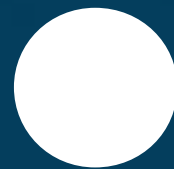

Erfgoed Brussel

37

Herfst 2024

U

Dossier

**OBJECTEN EN
COLLECTIES**

Het Witte Huis van Maurice Carême zoals de dichter het gedroomd had

FRANÇOIS-XAVIER LAVENNE
DIRECTEUR-CURATOR VAN DE STICHTING MAURICE CARÊME

NVDR

In de museumwoning van Maurice Carême in Anderlecht is de tijd blijven stilstaan in 1978, het jaar van zijn overlijden. Met zijn bijdrage schetst François-Xavier Lavenne een intiem portret van de schrijver -dichter en leidt hij ons rond in zijn huis boordevol objecten van de meest uiteenlopende aard die elk een verhaal vertellen. Deze voorwerpen zullen binnenkort opgenomen worden in de gewestelijke inventaris als getuigen van het dagelijks leven van de dichter en zijn betekenis voor het artistieke leven van zijn tijd

Sommige huizen bestaan in dromen voor ze gebouwd worden. Ze zijn met woorden op papier neergepend voordat ze met bakstenen en mortel tot stand komen. Het Witte Huis is er één van. Maurice Carême (Waver, 1899 - Anderlecht, 1978) liet het bouwen nadat hij het in dichtvorm had ontworpen in het meest stabiele en majestueuze metrum, de alexandrijn:

*"Notre maison était debout sous nos paupières/
Avant que le maçon n'eût la truelle en main,/Et
ses pignons chaulés luisaient dans un matin/
Dont nous avons créé la paisible lumière (...)"¹*

DE POËTISCHE UTOPIE VAN HET WITTE HUIS IN HET WERK VAN MAURICE CARÊME

Het boek dat de dichter aan zijn huis wijdde, werd gepubliceerd in 1949, dertien jaar nadat het was gebouwd. Zijn eerste schetsen gingen gepaard met de bouw van de muren en gevels (AFB. 1). Met zijn pen geeft hij het huis de vorm van een poëtisch utopia:

"Les murs de ma maison pourraient être de verre:/On m'y verrait écrire avec de la lumière/Ces vers que je dédie à de lointains amis (...)"²

In het hart van deze utopia staan de 'vrienden' – dichte en verre, bestaande en toekomstige. Ze vormen een wijdvertakte familie die voorbestemd is om van kracht tot kracht te groeien.

AFB. 1

Het archief van de Stichting Maurice Carême bewaart boeiende getuigenissen van de bouw van het 'Witte Huis', waaraan de dichter zelf meewerkte (© Stichting Maurice Carême).

Voor Maurice Carême zijn poëzie en leven immers synoniem: zij die van het ene houden delen hetzelfde begrip van het andere en dezelfde diepe waarden, en zullen broeders en zusters worden. Het huis krijgt zo een missie en het neemt het woord om zichzelf te bevestigen als een duplicaat van zijn eigenaar, alsof het zijn ziel heeft ontvangen en deze nu uitbreidt om hem te laten stralen: *"Et voici mon rêve étonné / D'être maison dans la lumière / Avec un visage de pierre / Et un cœur prêt à se donner. / Comme moi-même / À ceux que j'aime."*³

1. "Ons huis stond er onder onze oogleden Voordat de metselaar zijn troffel in de hand had, En de witgekalkte gevels glommen in het ochtendlicht Wiens vredige licht we hadden gecreëerd. (...)", uit: 'Notre maison' in *La Maison blanche*, Brussel, 1949, p. 9.

2. "De muren van mijn huis zouden van glas gemaakt kunnen zijn: Je kon me zien schrijven met licht Deze verzen draag ik op aan verre vrienden. [...]". uit: 'À de lointains amis', p. 9.

3. "En hier is mijn verwonderde droom / Een huis in het licht te zijn / Met een gezicht van steen / En een hart klaar om zichzelf te geven / Als mezelf / Aan degenen die ik liefheb", *ibid.*, p. 13.

AFB. 2A
Schoorsteenmantel in het Erasmushuis
(© Erasmus House & Beguinage Museums).

Het plan om het huis open te stellen voor het publiek en er een museum van te maken, een project dat Maurice Carême aan het eind van zijn leven in gang zette, lijkt voort te komen uit deze eerste uitnodiging, die werd gedaan in de jubelstemming van het vers.

VAN HET ENE SCHRIJVERSHUIS NAAR HET ANDERE: DE RESTAURATIE VAN HET ERASMUSHUIS EN DE BOUW VAN HET HUIS VAN MAURICE CARÊME

De bundel *La Maison blanche*, bekroond met de *Prix de l'Académie française*, verankerde het huis in de verbeelding van zijn lezerspubliek. Het bezorgde het ook zijn bijnaam. Deze is ongetwijfeld een ironische verwijzing naar de residentie van Amerikaanse president, maar refereert vooral naar de esthetische en spirituele wereld van begijnhoven. De bouw van het huis in 1933 was trouwens gekoppeld aan de restauratie van het begijnhof en het Erasmushuis in Anderlecht die als museum werden ingericht. Dit project werd geleid door Daniel Van Damme, een van de beste vrienden van Maurice Carême. Carême maakte van de gelegenheid gebruik om Charles Van Elst, de architect die voor Daniel Van Damme had gewerkt, te vragen het huis van zijn dromen in dezelfde stijl te ontwerpen. De architect gebruikte, voor de werven die slechts enkele honderden meters van elkaar

AFB. 2B
De schoorsteenmantel in de eetkamer van het Witte Huis is geïnspireerd op die van het Erasmushuis. De bouw van het huis van Carême liep overigens gelijktijdig met de restauratie van het Erasmushuis en werd uitgevoerd door dezelfde architect (© urban.brussels).

AFB. 3
 Portret van Maurice Carême als Erasmus, door Marcel Delmotte (B. Felgenhauer, 2024 © urban.brussels).

AFB. 4
 De windwijzer in de vorm van een springend geitje, een verwijzing naar 'Caprine', het koosnaampje dat Maurice Carême aan zijn vrouw gaf (© urban.brussels).

verwijderd lagen, dezelfde bakstenen voor de historische gebouwen in het hart van Anderlecht als voor het Witte Huis. De imposante open haard in de eetkamer van de dichter is vergelijkbaar met de open haarden die werden ontworpen om de oude sfeer terug te brengen in het huis waar de grote humanist verbleven had (AFB. 2a en b). In de hal verwijst een portret door Marcel Delmotte, waarop Maurice Carême als Erasmus voorgesteld wordt (AFB. 3), op schalkse wijze naar deze gedeelde geschiedenis.

Op foto's van de bouw van het huis, bewaard in een familiealbum, is te zien hoe Maurice Carême en zijn vader een kruitwagen vol bakstenen aanvoeren, de muur rond de erker van de woonkamer opbouwen en het huis vervolgens schilderen in de kleur waar het naar vernoemd werd. In de hoek van de tuin met uitzicht op de straat werd een wilgenboom geplant. Die boom zorgt er vandaag voor dat de gevel in een permanente schaduw baadt en tot leven komt naargelang de wind en de seizoenen zijn kruin bespele. Tot slot liet Maurice Carême boven aan de

gevel een windwijzer plaatsen met het silhouet van een springend geitje (AFB. 4). Dit verwijst naar het koosnaampje die hij zijn vrouw Andrée Gobron had gegeven: 'Caprine' en die we ook terugvinden in zijn literatuur, zoals *Chansons pour Caprine* en de *Contes pour Caprine*.

Zo staat het huis daar sinds 1933, een beetje verwijderd van de straat en omgeven door groen. Het straalt rust uit en een verlangen naar een eenvoudig, tijdloos leven waarvoor het als kader moest dienen.

EEN HUIS IN HET HART VAN EEN PLEK VOL POËTISCHE INSPIRATIE

Dit huis, waar de schrijver zelf mee aan bouwde, lag toen nog aan de rand van de stad. Het keek uit over een uitgestrekt veld en verderop in de Nellie Melbalaan begonnen de moerassen van Ter Pede. De locatie getuigt van de verbeelding van de schrijver. Toen Maurice Carême in 1918 werd aangesteld als leraar in Anderlecht, woonde hij achtereenvolgens in de Wayezstraat en in

AFB. 5
De werkkamer van Maurice Carême op de eerste verdieping. De tijd bleef er stilstaan op 13 januari 1978 (B. Felgenhauer, 2024 © urban.brussels).

de wijk Het Rad. Deze stadswijken lagen de gevoelige dichter niet. De gedichten die hij wijdde aan stedelijkheid worden gekenmerkt door een sfeer van agitatie en brutaliteit, waarvan de trillingen van de trams de ultieme uitdrukking zijn. Het perceel dat hij koos aan de Nellie Melbalaan lag niet alleen dicht bij zijn school – gelegen aan de Bergensesteenweg – maar ook bij zijn eigen innerlijke wereld, die van de onverstoorbare landschappen in de opeenvolging van de seizoenen, bossen, velden, boomgaarden en rivieren.

Als je door de wijk wandelt, kun je Maurice Carême voorstellen op zijn poëtische wandelingen, door de Pedevallei en dan verder, naar zijn geboorteplek Brabant, verwonderd stilstaand bij een bloem of een vogel en 's avonds de sterren bewonderend waaraan hij zijn bundel *L'almanach du ciel* (1973) wijdde.

Het echte werkterrein van Maurice Carême was immers de natuur. Zijn schrijfrutueel leek op een mystieke reis die telkens opnieuw begon en hem ertoe bracht inspiratie te zoeken aan de voet van een boom of naast een rivier, om door meditatie en contemplatie die momenten van harmonie te ervaren waarop we ons afgestemd voelen op de kosmos, in een beweging die verder gaat dan ons loutere bestaan en de grenzen van ons wezen. In zijn poëtische geschriften bleef Maurice Carême altijd op zoek naar de minuscule schatten van het alledaagse leven, de flarden eeuwigheid die verborgen zitten in de schijnbaar meest banale momenten. Het leven wordt daarbij onthuld in het permanente wonder van zijn ontstaan, en de verwondering ervoor doet ons de dood accepteren, die ook deel uitmaakt van dit wonder.

AFB. 6A ET B

De keuken geeft uit op de achtertuin en leverde inspiratie voor een gedicht. Een kader met een handgeschreven versie siert de ruimte (B. Felgenhauer, 2024 © urban.brussels).

HET HUIS ALS INTIEM PORTRET VAN DE AUTEUR

Na deze eerste inspiratieperiode begon in zijn werkkamer op de eerste verdieping het lange proces van schrijven en herschrijven, dat uiteindelijk leidde tot de gepubliceerde tekst (AFB. 5). Maurice Carême werkte er onder het oog van Émile Verhaeren en Odilon-Jean Périer, wier foto's uitgestald staan bovenop een volle boekenkast. Aan de muur bij het raam had hij een foto opgehangen van zijn moeder die water oppompt. Het doet bezoekers denken aan de ode aan moederliefde in *Mère* (1935) en de schreeuw van verdriet in *La Voix du silence* (1951).

De datumstempel op het bureau geeft nog steeds vrijdag 13 januari 1978 aan. Maurice Carême was de laatste die deze veranderde op de ochtend van zijn dood. Alle klokken tikten verder totdat ook zij stilvielen. Daarna stond de tijd stil in het huis.

Sindsdien is er niets veranderd. Het licht valt zacht, onwerkelijk binnen op elk moment van de dag, door de kleine ruiten, bedekt met voile gordijnen. De serene sfeer van de begijnhoven wordt weerspiegeld in de eenvoud van de keuken. Tegen het wit van de tegels wachten een melkkan en koffiemolen op het vieruurtje, bezongen in een gedicht uit *La Maison blanche*, terwijl boven de kast een klein meisje, in houtskool afgebeeld door Roger Gobron, een ijsje eet.

De andere kamers met hun vele siervoorwerpen onthullen Maurice Carême als een verzamelaar in hart en nieren die, zijn passies volgend zijn, vonden deed in antiekwinkels of op de markt in de Marollen (AFB. 6). Zeeschelpen en koralen staan zij aan zij met gedroogde bloemen en geblazen glazen stokken, Perzische tegels, een groot wasen maagdenbeeld, een spinnewiel, oud porselein, vergulde papieren bloemen, kant, een Afrikaans masker. De vele opgezette vogels maken het plaatje compleet. In de open haard wachten schoentjes op de komst van Sinterklaas tussen voorwerpen die herinneren aan kinderverhalen. Op een ladekast, tussen de gekleurde sulfiden, staat een gipsen kopie van een middeleeuwse maagd voor een barokke houten spiegel, alsof hun combinatie vanzelfsprekend is. Het oog dwaalt van de ene curiositeit naar de andere, ontdekt steeds nieuwe details en uit de heterogeniteit ontstaat een gevoel van harmonie.

Het huis schetst een intiem portret van de schrijver. Elk object heeft zijn eigen verhaal te vertellen: maracas uit Cuba, beeldjes uit Mexico, een precolumbiaans gezicht en manden gesneden uit gordeldierschalen. Ze herinneren allemaal aan de reis naar Zuid-Amerika die eind jaren 1930 werd gemaakt, dankzij de Edgar Poe-Prijs waarmee *Petite Flore* (1937) bekroond werd. Deze reis vormde de inspiratie voor het fictieve dagboek *La Passagère invisible* (1950). Een porseleinen vaas van Sèvres gevuld met pauwenveren herinnert aan de *Prix du président de la République* in 1961.

Het huis wordt ook gekenmerkt door een verrassende mix van meubels en afwerkingen die typisch zijn voor de kleine burgerij van de jaren 1930. Het onthult de persoonlijkheid van een man van het volk – trots op zijn nederige afkomst en op het feit dat hij een populaire dichter is geworden – maar die ook een estheet is, een dandy van de eenvoud.

Meer dan de fysieke kenmerken was het de innerlijke drang van de ziel van de schrijver die Félix De Boeck wilde vastleggen in een groot portret dat het salon siert (AFB. 7 en 8). Een flamboyante Maurice Carême, geschilderd en geëst in het oppervlak van het doek met behulp van de techniek die de 'boerenschilder' zo dierbaar was, staart de bezoeker aan met alle intensiteit van het leven. Aan de muur ernaast hangt een ander portret, opnieuw van de hand van Félix De Boeck, waarop Maurice Carême in profiel naar beneden kijkt. Het is een portret van de dood, gemaakt in rouw en aangeboden voor de opening van het museum.

Bovenaan de trap geven drie portretten een samenvatting van het leven van de dichter. We ontdekken eerst de Maurice Carême van de jaren 1920, dicht bij de avant-garde, zijn pen vaak doordrenkt van wrede ironie, geschilderd door Edmond Vandercammen. Vervolgens komen we een gekwelde Maurice Carême tegen, vastgelegd door Jules Lismonde, op een moment dat hij een existentiële crisis doormaakte, de poëzie van kinderen ontdekte en zijn esthetiek in vraag stelde. Tot slot ontmoeten we de serene oude man, gevat in de penseelstreken van Marcel Delmotte.

Onder de andere werken in het huis bevindt zich een kleine gewassen inkttekening van Delvaux, die een moeder en kind afbeeldt, een verwijzing naar de bundel *Mère*. Twee geïllustreerde

AFB. 7

Het salon staat, net als de overige ruimtes, vol met objecten die de dichter verzamelde. Sommige werden gemaakt door bevriende kunstenaars, zoals Akarova, Marcel Delmotte, Félix De Boeck en Roger Somville (© urban.brussels).

brieven van Paul Delvaux sieren eveneens de muren van de woonkamer en de eetkamer. Voor een ervan heeft Maurice Carême een olielamp geplaatst die typerend is voor de wereld van de surrealistische schilder, met een gevoel en zorg voor decor die in het hele huis overheersen.

In deze vreemde, warme sfeer bekruipt je soms het gevoel dat je in een gigantisch boek duikt. De schilderijen en tekeningen, waarvan de meeste zijn gemaakt om de boeken van de dichter te illustreren, nodigen ons uit om heen en weer te gaan tussen de fysieke wereld van het huis en die van zijn werk. Er zijn fijn geschetste gezichten van Marcel Delmotte voor *Figures* (1977), krachtig bewerkte zeegezichten van Wolvens die *Mer du Nord* (1968) inspireerden, krachtige Brabantse houtskoolschilderijen van dezelfde kunstenaar voor de collectie die Maurice Carême wijdde aan de plaats waar hij geboren werd (1967), een grote harlekijn van Roger Somville die herinnert aan de gelijknamige collectie (1970), koppels van monumentale puurheid van Léon Navez voor *La Bien-Aimée*

(1965), fijne miniaturen van Devi Tuszynski voor *Les Petites Légendes* (1949-1979),...

Dit zijn ook de literaire vriendschappen waarvan het huis getuigt. De kroonluchter boven het bureau van de schrijver – een voorstelling van een hemelbol omringd door metalen banen – werd geschonken door de dichter Géo Norge, wiens vrouw, Denise Perrier, een portret schilderde van mevrouw Carême als kind, met haar oneindige blauwe ogen.

HET VOORTBESTAAN VAN DE SCHRIJVER VIA ZIJN HUIS: HET MUSEUMPROJECT VAN MAURICE CARÊME

Maurice Carême liet al dit erfgoed na aan de Stichting die zijn naam draagt. In 1975, wetende dat hij ziek was en zelf geen kinderen had, creëerde de schrijver een wettelijke erfgenaam, een stichting van openbaar nut. Aan de vooravond van Sinterklaas in 1975 ondertekenden

4. Jeannine Burny (1925-2020) was de muze, secretaresse en metgezellin van Maurice Carême. Als trouwe bewaakster van de nagedachtenis van de schrijver wijdde ze in 2007 een essay aan hem, *Le jour s'en va toujours trop tôt - Sur les pas de Maurice Carême*, uitgegeven door éditions Racines.

5. Op 7 maart 2024 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, het huis en de tuin in zijn totaliteit beschermd als monument.

AFB. 8
Het portret van de dichter door Félix De Boeck in het salon (© urban.brussels).

Maurice en Caprine Carême de geboorteakte: statuten waarin de opdrachten van de stichting werden beschreven en Maurice Carême als eerste voorzitter werd benoemd en Jeannine Burny⁴ werd aangeduid als zijn opvolger voor het leven. Zij had de taak om de wensen van de schrijver uit te voeren. Sinds de dood van de dichter is de Stichting Maurice Carême verantwoordelijk voor het beheer en de verspreiding van zijn werk. Ze organiseert activiteiten om kinderen te laten kennismaken met poëzie en door poëzie te stimuleren. Ze promoot poëtische creatie in België en voert onderzoeksprojecten uit op basis van de archieven en de bibliotheek...

Een van de opdrachten in de oprichtingsakte van Maurice Carême was de wens dat zijn huis een plaats zou blijven om te leven, open voor liefhebbers van poëzie. Het Witte Huis is dus een bijzonder museum. Het is een museum dat zich laat vergeten, waar je het gevoel hebt dat de schrijver elk moment zijn gasten kan komen begroeten en waar je je ondergedompeld voelt in de intimiteit van het schrijven, heel dicht bij de inspiratie en de ziel van een schrijver (AFB. 9).⁵

AFB. 9
Maurice Carême aan het werk in gezelschap van zijn kat Youpi en de papegaai Coco, die ook een plaats kregen in zijn dichtwerk (© Stichting Maurice Carême).

Redactiecomite

Jean-Marc Basyn, Okke Bogaerts, Stéphane Demeter, Paula Dumont, Valerie Orban et Cecilia Paredes.

Coördinatie dossier

Pascale Ingelaere en Murielle Leseqque
Paula Dumont en Cecilia Paredes

Coördinatie iconografie

Julie Coppens en Paula Dumont

Auteurs/ redactionele medewerking

Véronique Baccharini, Anne Carre, Elodie Cugnon, Thierry Claessens, Alice Graas, Ann Degraeve, Livia Depuydt, Sergio De Vincenzo, Eric Flamée, Yves Hannosset, Pascale Ingelaere, François-Xavier Lavenne, Murielle Leseqque, Pierre Loze, François Mairesse, Muriel Muret, Camille Paget, Géraldine Patigny, Constantin Pion, Sophie Rassat, Chiara Tomalino, Delphine Tonglet, Aline Wachtelaer, Marc Xenophontos, Benjamin Zurstrassen

Eindredactie nederlands

Okke Bogaerts, Paula Dumont

Eindredactie frans

Cecilia Paredes

Vertaling

Oneliner
Linguanet

Nalezing

Ann Degraeve, Valerie De Witte, Wim Kenis, Koenraad Raeymaekers, Coralie Smets, Tom Verhofstadt, Ilse Weemaels en de leden van het redactie-comité

Vormgeving en cartografie

Toast Confituur Studio

Lijst met afkortingen

AHM – Archieven Hortamuseum
AML – Archives et Musée de la littérature
DC.UB – Documentatiecentrum urban brussels
GAE – Gemeentelijke archieven Elsene
GAS – Gemeentelijke archieven Schaarbeek
GASG – Gemeentelijke archieven Sint-Gillis
KIK-IRPA – Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium / Institut royal du Patrimoine artistique
KMKG – Museum Kunst & Geschiedenis
KMSKB – Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
MSB – Museum Stad Brussel - Broodhuis
SAB – Stadsarchief Brussel
SABAM – Vereniging voor auteurs – fotografen

ISSN

2034-5771

Wettelijk Depot

D/2024/6860/007

Alle teksten zijn vertaald uit het Frans.
Cette revue paraît également en Français sous le titre « Bruxelles Patrimoines ».

Ontwerper van de maquette

Polygraph'

Druk

db Group.be

Verspreiding

Cindy De Brandt, Ilse Weemaels.
bpeb@urban.brussels

Bedankingen

Jean Bériaux, Anne Carre, Philippe Charlier, Adrien Dominique, Alice Gérard, Abigaël Gillard, Sarah Herrensens, Isabelle Leroy, Marie-Pierre Mathy, Muriel Muret

Coördinatie publicaties

Cecilia Paredes

Verantwoordelijke uitgever

Sarah Lagrillière, adjunct directeur generaal, urban.brussels (Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Stedenbouw en Erfgoed) Kunstberg 10-13, Brussel

De artikelen zijn gepubliceerd onder de verantwoordelijkheid van de auteurs. Alle rechten voor het reproduceren, vertalen of herwerken zijn voorbehouden.

Contact

Urban.brussels - Directie Kennis en Communicatie
Kunstberg 10-13, 1000 Brussel
www.urban.brussels
editions@urban.brussels

Herkomst van de foto's

Mochten er ondanks onze inspanningen om alle reproductierechten te betalen toch nog gerechtigden zijn die niet gecontacteerd werden, dan worden zij verzocht zich kenbaar te maken bij de Directie Cultureel Erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Erfgoed Brussel reeds verschenen

001 - November 2011
Terug naar school

002 - Juni 2012
De Hallepoort

003-004 - September 2012
De kunst van het bouwen

005 - December 2012
Hôtel Dewez

Extra nummer 2013
Het erfgoed schrijft onze geschiedenis

006-007 - September 2013
Brussel, m'as-tu vu?

008 - November 2013
Industriële architectuur

009 - December 2013
Parken en tuinen

010 - April 2014
Jean-Baptiste Dewin

011-012 - September 2014
Geschiedenis en herinnering

013 - December 2014
Cultusgebouwen

014 - April 2015
Zoniënwoud

015-016 - September 2015
Ateliers, fabrieken en kantoren

017 - December 2015
Stadsarcheologie

018 - April 2016
De Gemeentehuizen

019-020 - September 2016
Stijlen gerecycleerd

021 - December 2016
Victor Besme

022 - April 2017
Art nouveau

023-024 - September 2017
Natuur in de stad

025 - December 2017
Conservatie op de steigers

026-027 - April 2018
Kunstenaarsateliers

028 - September 2018
Het Erfgoed, dat zijn wij!

Extra nummer - 2018
De restauratie van een uitzonderlijk decor

029 - December 2018
Historische Interieurs

030 - April 2019
Beton

031 - September 2019
Een plaats voor kunst

032 - December 2019
De straat anders bekeken

033 - Lente 2020
Lucht, warmte, licht

034 - Lente 2021
Kleuren en texturen

035 - Lente 2021
Georges Houtstont en de ornamentenkoorts van de Belle Époque

036 - Herfst 2022
Stadsgezichten

037 - Herfst 2024
Objecten en collecties

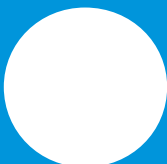
Alle artikelen kunnen geraadpleegd worden op www.erfgoed.brussels

urban.brussels zet resoluut in op de kennismaatschappij en wil met zijn publiek een moment van introspectie en expertise delen over de stedelijke thema's van vandaag. De pagina's van *Erfgoed Brussel* bieden het stedelijk erfgoed in al zijn diversiteit een forum voor open en pluralistische reflectie.

Het nummer *Objecten en collecties*, geeft een inkijk in de buitengewone rijkdom en diversiteit van het roerend erfgoed, aanwezig in het Brusselse gewest. Tien jaar geleden verwierf het Gewest de bevoegdheid over deze nieuwe materie. Tijd om stil te staan bij de uitdagingen voor het beheer, de conservatie en de waardering van dit bijzonder erfgoed, alsook bij de ambities voor de toekomst.

Sarah Lagrillière,
Adjunct directeur generaal

U

15 €

ISBN 978-2-87584-217-6